Nők az igazságszolgáltatásnál.

Írta: *Sági János.*

Nálunk a nők jogot nem hallgathatnak, következéskép nem lehetnek bírák, s nem vehetnek részt az igazságszolgáltatásban. Sőt, míg más szolgálati ágban: az egészségügy, posta és vasúti szolgálatban a nők kinevezés útján előkelőbb állásokba juthatnak, az igazságszolgáltatásnál eddig még alsóbbrendű kezelői állásokra sem nevezték ki őket vagyis nem lehettek állami tisztviselők. Egyik-másik törvényszéknél vagy járásbíróságnál, különös protekcióból díjnoki, napidíjasi állásra fogadták fel őket 2 korona 10 fillér napidíjjal.

Noha a női díjnokok szorgalmát senki sem kifogásolhatja, részükre az emelkedő napidíjak skáláját mégis kedvezőtlenebbül állapították meg, mint a férfiakét. Tíz évi szolgálat után ugyanis a férfi-díjnok napidíja 4 koronára, a nőé azonban csak 3 korona 60 fillérre emelkedhetik. Húsz év után a férfi 5 korona, a nő 4 korona 20 fillért kap.

A nők alkalmazását eleinte az igazságügynél is ellenérzéssel fogadták. Különösen a basáskodni szerető főnököknek voltak útjában, mert hát a nőkkel szemben még sem akartak annyira kiabálni. A nőknek bizony nagy küzdelmébe került, míg a mostani elismerést kivívták. Az igazságügyi felsőbbség eddigi rideg magatartása mellett mégsem volt arról szó, hogy állami tisztviselőkké, díjnokból írnokká (kezelővé), ezután irodatisztté, irodafőtisztté, különösen pedig irodaigazgatóvá vagy telekkönyvvezetővé kinevezzék őket.

Történt azonban, hogy az igazságügyminiszter a bírósági kezelőtisztviselők részére néhány hónappal ezelőtt kezelői tanfolyamot és vizsgát rendszeresített. Kimondotta egyúttal, hogy ezentúl díjnokból csak úgy lehet tisztviselő, a tisztviselő csak akkor juthat magasabb állásba, ha a vizsgát leteszi. A rendelet meghozásánál nem gondoltak a nőkre, legalább is nem tűnt ki a rendeletből, hogy gondoltak rájuk.

A nők azonban a királyi ítélőtábláknál rendszeresített vizsgáló bizottságok előtt, sorban jelentkeztek. A táblák elnökei nem tudták, hogy a nőket vizsgára bocsáthatják-e? Ezért elsősorban a nagyváradi elnök, mint elvi kérdést, hozta a miniszter elé, hogy a nőket bocsáthatja-e a tanfolyamra? Egyúttal jelezte, hogy a bíróságoknál a női díjnokok munkája nagyon kiválik. Ajánlja tehát felvételüket.

A miniszter kijelentette, hogy a nők „felvehetők. Nem lenne szerinte méltányos, ha a nőket, a kezelői vizsga hiánya miatt, a tisztviselői állásra való kinevezés elől eleve, kizárnák.

A vizsgákon általános feltűnést keltettek a nők kiváló feleletei Már pedig senki sem mondhatja, hogy a cenzorok velük szemben pártosak lettek volna.

A hölgyek a sok jogi és kezelési szabályt pontosan megtanulták, talpraesetten, folyékonyan válaszoltak, a könyvet tudták majdnem szóról-szóra. így tehát nagy - részük kitűnő képesítést kapott, amivel a férfiak közül kevesebben dicsekedhettek.

Az új polgári perrendtartás 1914-ben életbe lép. Az új rend új bírósági ügyviteli szabályokat kíván. A tervezetet a miniszter már megküldötte az illetékes fórumoknak hozzászólás végett. A tervezet a nőknek nagyobb munkakört biztosít.

A kezelői vizsgát tett nőket ezentúl tehát írnokokká vagy mint másképp mondják: kezelőkké nevezhetik ki 1400 korona kezdőfizetéssel és Budapesten 800 korona lakpénzzel. Nemrég jelent meg az első tizenkét nőtisztviselő kinevezése.

Ha a nőt a ranglétra legalsó fokára juttatják, akkor nem zárhatják el előle a további fokokat sem. így tehát lesznek majd női irodatisztek 2000 korona, iroda főtisztek 2600 korona kezdőfizetéssel és a megfelelő lakpénzzel. Sőt ha még a telekkönyvi vizsgát is leteszik, amire nem volt példa, de ezután az sem lesz lehetetlen, akkor lehetnek telekkönyvvezetők is, akik most eljuthatnak a VIII. fizetési osztályba 4800 korona fizetéssel és Budapesten 1300 korona lakpénzzel.

A nők csak a kezelői szakba vonulhatnak be Az

igazságszolgáltatás jogi terei, vagyis a bírói állások nincsenek nyitva előttük. A nők ott lesznek az igazságszolgáltatásnál, de nem lesznek az igazságszolgáltatásban.

Kétségtelen azonban, hogy miután a kisebb állásokkal megtörték a jeget, az előkelőbb munkakörért való ostromuk már nem lesz olyan nehéz. Ha majd a társadalom megszokja az irattárban a nehéz iratcsomókat emelgető nőt, az iktatóhivatalban serénykedő asszonyt, a női telekkönyvvezetőt, akkor majd nem találják olyan képtelenségnek a bírói székben ülő, talárt viselő nőt sem.

Hisz Svédországban a házassági jog előmunkálatai végett kiküldött bizottságba már nőket is hívtak be. Köztük Anna Bugge Wicksellt, aki mint svéd delegátus jön Budapestre a választójogi kongresszusra. Ha tehát a nők finom érzékét és a saját nemük különleges érdekei iránt való bölcs gondoskodásukat szükségesnek tartják a törvény előkészítésében, akkor nem vethetik meg a törvény alkalmazásában sem.

Franciaország és más művelt államok nőügyvédjeivel szemben, a jogkereső közönség, a sajtó, a jogi irodalom a legjobb véleménynyel van.

A német jogirodalom régen sürgeti, hogy a házassági ügyekben Ítélkező bíróságban nő is vegyen részt.

Valóban, alig lehet hátrányára az igazságszolgáltatásnak az, ha elsősorban házassági ügyekben, bűnöző gyermekek, különösen leánygyermekek ügyeiben s a női szenvedélyek okozta bűnügyekben, a női szív és *ész* szavára is hallgatna Justicia, aki különben maga is asszony.

A nők józanságát, szorgalmát, állhatatosságát, leleményességét, okosságát, eleven észjárását még a feminizmus ellenségei sem tagadhatják.